

Наукова діяльність В. Шевчука переважно стосується дослідження закономірностей реакцій піролізу й окиснення вуглеводнів та їх галогенопохідних, і, ґрунтуючись на цій основі, розробці нових технологічних процесів.

В. Шевчук разом з учнями виконав теоретичні роботи в галузі термодинаміки та кінетики хемічних реакцій, розробив методи розрахунку ентропій хемічних сполук. В основі цих методів лежить положення, що ентропії молекул і радикалів можна розглядати як адитивну величину ентропії атомів і зв'язків між ними з врахуванням ентропії, зумовленої симетрією і з внесенням поправок, у випадку складних молекул, на цикли, спряжені і кумульовані зв'язки. Виходячи з принципу адитивності зв'язків в молекулі й активованому комплексі, запропоновано методи розрахунку ентропії активації і, відповідно, предекспоненціальних множників, що утворили окремий розділ курсу хемічної кінетики бімолекулярних процесів.

Виконані фундаментальні дослідження кінетичних закономірностей і механізму високотемпературних гомогенних реакцій окиснення і піролізу вуглеводнів, у тому числі під час протікання їх в зоні горіння. Встановлені закономірності протікання хемічних реакцій і фізичних явищ процесу неповного горіння вуглеводнів із киснем дали можливість розробити теоретичні основні і математичні моделі високотемпературних гомогенних процесів одержання ацетилену й етилену з вуглеводневої сировини.

Під керівництвом професора В. Шевчука розроблено новий оригінальний процес одержання ацетилену оксидативним піролізом природного газу. Сконструйовані промислові реактори піролізу за своєю продуктивністю удвічі потужніші за закордонні. Вони ввійшли як серцевина п'яти виробництв з одержання ацетилену з природного

газу на території колишнього СРСР. Винаходи запатентовані в Румунії, Англії, Німеччині. Продано ліцензію Румунії.

На основі проведених досліджень реакції розкладу та окиснення сполук різних класів розроблені і захищені авторськими свідоцтвами і патентами нові методи одержання багатотоннажних продуктів органічного синтезу — ціанистоводневої кислоти, фтормономерів, оксиду пропілену й ацетальдегіду, надоцтової кислоти, нижчих карбонових кислот, алкілфенолів, аеросилу. Більша частина розроблених процесів пройшла випробування на дослідних установках країни.

Протягом останніх років разом зі своїми учнями В. Шевчук досліджує нову технологію переробки газу, яку можна назвати „Технологією нового покоління”. Створюються науково-теоретичні основи каталітичних процесів одержання ненасичених і ароматичних вуглеводнів із газів різного походження (природного, супутнього нафтового, нафто-заводських і газів коксування вугілля та сланців).

Нині В. Шевчук працює науковим консультантом Кременчуцького заводу технічного вуглецю.

З підсумками своїх наукових робіт, В. Шевчук неодноразово виступав на міжнародних, всесоюзних, республіканських конференціях та конгресах.

Крім наукової та педагогічної діяльності, В. Шевчук багато часу і сили віддавав і віддає громадській роботі. Протягом багатьох років був головою правління товариства „Знання” у Національному університеті „Львівська політехніка”, заступником голови спеціалізованої ради при НУ „Львівська політехніка”, членом редколегії журналу „Хемічна промисловість”.

Нагороджений орденом і медаллю, почесним знаком „Відмінник хемічної промисловости”.

Леонід КВІТКОВСЬКИЙ

Дійсному членові НТШ (від 22 жовтня 1998 р.), членові управи Українського лікарського товариства (УЛТ), докторові медичних наук, професорові кафедр факультетської та шпитальної терапії Львівського національного медичного університету, дійсному членові Європейської асоціації нефрологів (ERA/EDTA), Міжнародного товариства штучних органів (ISAO), наукового Комітету Дунайської асоціації нефрологів (DAN), заступникові голови правління української асоціації нефрологів, ревматологів, талановитому лікарю-терапевту Богданові-Михайлові Коваліву виповнюється 85 років.

Народився Б. Ковалів 25 грудня 1928 р. у Львові у родині знаного у Львові приватного підприємця Михайла Коваліва та Марії-Пелагії Осьмак. Абсолютвент Української академічної гімназії у Львові, вищу освіту здобув у Львівському медичному інституті, який закінчив в 1951 р. за спеціальністю „лікар”.

У 1951—1952 рр. працював завідувачем лікарської дільниці с. Скваряви Золочівського р-ну

Львівської обл., 1952—1953 рр.— ординатором терапевтичного відділу 8-ї лікарні м. Львова; 1953—1968 рр.— науковим співробітником Львівського НДІ туберкульозу; 1968—1985 рр.— доцентом, професором кафедр факультетської терапії педіатричного, стоматологічного та санітарно-гігієнічного факультетів, а 1985—2000 рр.— шпитальної терапії Львівського медичного університету імені Данила Галицького.

1958 р. захистив кандидатську дисертацію „До питання про функціональний стан нирок у хворих легеневою туберкульозом”, а 1966 р.— докторську дисертацію „Неспецифические поражения почек при туберкулезе: современная клиника, диагностика и лечение”.

Науковий доробок Богдана Коваліва становить понад 230 наукових праць, серед яких вісім монографій, підручник, три словники. Напрями його наукових досліджень — питання пульмонології, фтизіатрії, нефрології, клінічної коагулології, застосування української стенографії (за системою Олександра Панейка) в перекладно-лінгвістичній медицині. Як науковець-клініцист і практик, результати своїх досліджень з пульмонології, фтизіатрії, нефрології та клінічної коагулології Богдан Ковалів широко висвітлював на численних конференціях, наукових сесіях, національних з'їздах і конгресах в Україні та за кордоном (1990—2006 рр. у 16 країнах Європи, Канаді і Тайвані).

Б. Ковалів підготував 17 кандидатів наук, створивши регіональну нефрологічну школу в Україні. Організатор і керівник нефрологічної клініки Львівського медичного університету (1970), в 1975—1993 рр.— головний нефролог Львівського облздороввідділу, член терапевтичної школи ЛНМУ, організатор 1-го Пленуму правління Всесоюзного наукового товариства нефрологів у Львові — Івано-Франківську (1970), Всесоюзної школи нефрологів у Трускавці (1972) і Моршині (1980) та республіканської конференції на тему „Гломерулонефрит“ у Львові (1976).

Богдан Ковалів — відомий інтерніст-нефролог в Україні та за кордоном, на його праці покликаються в численних монографіях, багатотомних посібниках з інтерністики, фтизіатрії, нефрології, журнальних статтях та збірниках.

Основні праці Б. Коваліва:

— Поражение почек при легочном и костно-суставном туберкулезе. Москва, 1963; Поражение почек при туберкулезе: клиника и лечение. Москва, 1970 — у цих виданнях висвітлено клініку, особливості діагностики різномірних форм уражень нирок та їх нозоморфоз у туберкульозних хворих залежно від стану активності основної недуги. Книжка стала підручником для науковців та клініцистів, отримала позитивні відгуки багатьох патологів, фтизіатрів та урологів в Україні і за кордоном.

— Гломерулонефрит. Ленинград, 1980 (у співавтор.); Редкие и атипичные синдромы и заболевания в клинике внутренних болезней. К., 1983 (у співавтор.); Нефротический синдром. Санкт-Петербург, 1992 (у співавтор.); Hochdruck und Niere. München, 1994 (у співавтор.) — у цих працях описані рідкісні й атипові синдроми та нозологічні форми захворювань нирок у клініці внутрішніх хвороб, клінічні варіанти, частота та перебіг гемокоагуляційних ускладнень при нефротичному синдромі — особливо „хамелеонні“ форми уражень нирок, проблема артеріальної гіпертензії при різних клінічних проявах амілоїдозу нирок і тактика при її подоланні, а також гепаринотерапія конкретних клінічних форм гломерулонефриту;

— Нефрологія. К., 1995 (у співавтор.) — перший українськомовний підручник, який містить окремий розділ про амілоїдне ураження нирок;

— Гепарин і гепариноїди у клінічній практиці. Львів, 2003 (у співавтор.) — праця видана в ЛНМУ та НТШ, в ній усебічно висвітлено підходи до ви-

користання стандартного гепарину, усіх відомих фракціонованих гепаринів та гепариноїдів з урахуванням тромботичного і геморагічного ризику хворого та функціонального стану нирок. Її високо оцінили українські і закордонні (США, Польща) нефрологи, фармакологи, гематологи та ангіохірурги, в такому контексті вона не має аналогів в українській та світовій спеціалізованій літературі.

Для орфографічного словника українських медичних термінів (1993) та українсько-латинсько-англійського медичного тлумачного словника (1995, т. I, II) Б. Ковалів підготував гасла з нефрології та близьких суміжних спеціальностей.

У п'яти методичних рекомендаціях подані науково обґрунтовані матеріали про діагностику та лікування ниркової недостатності при нефрозах і нефритах у туберкульозних хворих, амілоїдозу внутрішніх органів у клініці туберкульозу, покази та методику інфузійної хеміотерапії туберкульозу, діагностику і принципи лікування „вперше виявленої“ хронічної ниркової недостатності — проблеми, яка лише останніми роками привернула увагу світової нефрології.

Найвищої оцінки заслуговує активна громадська діяльність Богдана Коваліва, його внесок у відродження НТШ та УЛТ у Львові. У 1992—1996 рр. він був головою Комісії лікарської етики та Статутної комісії УЛТ, а також співавтором і головою редакційної колегії Етичного кодексу лікаря.

Богдан Ковалів — активний учасник з'їзду Всеукраїнського лікарського товариства, Конгресів Світової федерації українських лікарських товариств, щорічних сесій НТШ.

За багаторічну плідну працю у медичній науці, дидактиці і практиці охорони здоров'я Богдан Ковалів отримав грамоти Міністерства охорони здоров'я, управління охорони здоров'я та виконавчого комітету Львівської міської ради і Клінічного центру західного оперативного командування та неодноразові подяки і премії Львівського науководослідного інституту туберкульозу і Львівського національного медичного університету.

Свій ювілей Богдан Ковалів зустрічає сповнений наукових планів і творчої наснаги. Друзі, колеги, учні вітають шановного ювіляра з цієї датою і бажають йому міцного здоров'я, довгих років життя, нових наукових здобутків, здійснення усіх задумів та мрій.

Олександра МАТЕШУК-ВАЦЕБА

16 липня 2013 р. відомому в Україні та світі вченому, талановитому лікарю-онкологу, доктору медичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України, д. чл. НТШ (від 15 грудня 1992 р.), заслуженому професору, багаторічному завідувачу кафедри онкології та радіології, проректору з лікувальної та наукової роботи Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, дійсному членові Академії наук Вищої школи

України, Нью-Йоркської АН, голові Львівського онкологічного товариства, членові Президії Українського онкологічного товариства в м. Києві, членові Головної управи Українського лікарського товариства (УЛТ) у Львові, голові Суду лікарської честі, голові „Львівської бесіди“, Президентові Львівського відділення милосердя і здоров'я, члену редакційної колегії часописів „Acta chirurgica Austriaca“ (Відень), „Acta medica Leopoliensia“ (Львів), „Практична медицина“ (Львів), „Вісник НТШ“ (Львів), „Онкологія“ (Київ), „Лікарський збірник“ (Львів) Борисові Білинському виповнилося 80 років.

Народився Б. Білинський 16 липня 1933 р. у м. Збаражі Тернопільської обл. у сім'ї відомого на західних теренах України лікаря і громадського діяча Тараса Білинського. У 1940—1943 рр. навчався у Збаразькій школі, з 1943 р. продовжу-